

AKTUALIOS PAKISTANO EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ

2024 m. gegužės mėn.

PATEIKIAMOS INFORMACIJOS APIBENDRINIMAS	PASTABOS
Bendra ekonominė informacija	
<p>2023-2024 finansinių metų trečiąjį ketvirtį Pakistano <u>ekonomikos augimas siekė 2,09 %</u>, kurį lėmė spartesnis žemės ūkio sektoriaus augimas. Apskaičiuotas preliminarus bendrojo vidaus produkto (BVP) augimo tempas 2024 finansiniais metais, kurie baigsis 2024 m. birželį, yra 2,38 % (<u>einamųjų fiskalinių metų biudžete buvo įtvirtintas 3 % BVP augimo tikslas</u>). Palyginamųjų metų trečiojo ketvirčio BVP duomenų nebuvo, nes Pakistanas ketvirčio augimo duomenis pradėjo skelbti tik nuo lapkričio mėn. Tai buvo padaryta laikantis dabartinės 3 mlrd. dolerių finansinės pagalbos programos, dėl kurios buvo susitarta su Tarptautiniu valiutos fondu ir kuri buvo baigta praėjusį mėnesį, struktūrinių kriterijų. Pakistano Statistikos biuras patikslino 2023-2024 finansinių metų pirmojo ir antrojo ketvirčių BVP įverčius, atitinkamai iki 2,71 % ir 1,79 %. Priduriama, kad preliminarus 2024 finansinių metų žemės ūkio augimas buvo įvertintas 6,25 %, o pramonės ir paslaugų - 1,21 %.</p>	
<p>2024 m. birželį pasibaigusiais finansiniais metais Pakistano ekonomikos augimas tebebuvo menkas - 2,4 %, o investicijos smuko iki žemiausio lygio per 50 metų, tačiau per pastaruosius vienerius metus valdžiusios trys vyriausybės sugebėjo išlaviruoti ir išvengti valstybės įsipareigojimų nevykdymo. Besibaigiantys fiskaliniai metai pasirodė esą dar vieni ekonomikai sunkūs metai, nes <u>vėl nebuvo pasiekti beveik visi pagrindiniai ekonominiai tikslai</u> - infliacija, biudžeto deficitas, investicijos ir santaupos. Teigiama, kad vyriausybei pavyko sumažinti einamosios sąskaitos deficitą ir užtikrinti stabilumą valiutos kurso rinkoje administracinėmis priemonėmis ir "struktūriniais" žingsniais, kurių ėmėsi centrinis bankas ir kariuomenė. Vyriausybė pripažįsta, kad didžiausia pagalba buvo Tarptautinio valiutos fondo programa. Žemės ūkio sektoriuje buvo stebimas išskirtinis augimas, dėl kurio bendras ekonomikos augimas pasiekė 2,4 %. Žemės ūkio sektoriaus augimas kompensavo žalą, kurią padarė centrinio banko griežta pinigų politika ir bendras politinis neapibrėžtumas, dėl kurio užsienio investuotojai dėsė.</p>	
<p>Aptardamas su Tarptautiniu valiutos fondu naują paskolos programą, <u>Pakistanas nustatė 3,6 % ekonomikos augimo tikslą</u> kitiems finansiniams metams. Pasaulio bankas prognozuoja, kad Pakistano ekonomika per ateinančius dvejus metus augs mažiau nei 3 %.</p>	
<p><u>Pakistano vartotojų kainų indeksas</u> (CPI) gegužės mėn., palyginti su ankstesniais metais, padidėjo 11,8 % - tai yra mažiausias rodiklis per 30 mėnesių ir mažesnis nei prognozavo Finansų ministerija. Pakistane nuo 2022 m. gegužės mėn. fiksuota didesnė nei 20 % infliacija. Praėjusių metų gegužę infliacija šoktelėjo iki 38 %, kuomet šalis pradėjo vykdyti reformas pagal Tarptautinio valiutos fondo gelbėjimo programą. Per mėnesį vartotojų kainos sumažėjo 3,2 %, o tai yra didžiausias sumažėjimas per daugiau nei dvejus metus. Praėjusių savaitę paskelbtoje mėnesinėje ekonomikos ataskaitoje Pakistano finansų ministerija nurodė, kad tikisi, jog gegužės mėn. infliacija svyruos tarp 13,5 ir 14,5 %, o iki 2024 m. birželio mėn. sumažės iki 12,5-13,5 %.</p>	
<p>2024 m. <u>gegužės mėn. užfiksuotas didžiausias per trejus metus mėnesinis eksporto augimas</u> – gegužę eksportas padidėjo iki 2,79 mlrd. dolerių ir (M-2-M) 18,76 proc. augimas doleriais buvo didžiausias nuo 2021 m. birželio, kai eksportas padidėjo 63,32 proc., Y-2-Y išaugo 27,08 proc. palyginti su 2,19 mlrd. dolerių 2023 m. gegužę. Gegužės mėn. taip pat buvo pirmasis mėnuo, kai eksportas augo po to, kai keturis mėnesius iš eilės šiais metais mažėjo. Per 2024 fiskalinių metų 11 mėnesių - nuo 2023 m. liepos mėn. iki 2024 m. gegužės mėn. iš viso eksportuota už 28,07 mlrd. dolerių, t. y. 10,65 proc. daugiau nei per atitinkamą praėjusių metų laikotarpį - 25,36 mlrd. dolerių. PAK vyriausybė yra užsibrėžusi ambicingą tikslą iki 2028 fiskalinių metų pabaigos eksportą padidinti iki 100 mlrd. dolerių, tačiau TVF prognozuoja, kad Pakistano eksportas palaipsniui didės nuo 30,84 mlrd. dolerių 2024 finansiniais metais iki 32,35 mlrd. dolerių 2025 finansiniais metais, 34,68 mlrd. dolerių 2026 finansiniais metais, 37,25 mlrd. dolerių 2027 finansiniais metais ir 39,46 mlrd. dolerių 2028 finansiniais metais.</p>	

<p>Gegužės mėn. importas sudarė 4,9 mlrd. JAV dolerių, eksportas padidėjo iki 2,79 mlrd. dolerių, <u>prekybos deficitas - 2,1 mlrd. dolerių</u>, t. y. per metus (Y-2-Y) padidėjo 0,14 proc. Per 11 mėn. fiskalinių metų mėnesių deficitas sumažėjo 15,25 proc. ir sudarė 21,73 mlrd. dolerių, palyginti su 25,64 mlrd. dolerių per tą patį praėjusių metų laikotarpį.</p>	
<p>Birželio 10 d. <u>Pakistano centrinis bankas sumažino pagrindinę palūkanų normą</u> 150 bazinių punktų - iki 20,5 % - pirmą kartą per beveik ketverius metus. Sprendimas priimtas likus dviem dienoms iki biudžeto paskelbimo.</p>	
<p>Pakistanas užsibrėžė sudėtingą tikslą nuo liepos 1 d. prasidėsiančiais fiskaliniiais metais <u>gauti 13 trilijonų rupijų (47 mlrd. JAV dolerių) mokestinių pajamų</u>, t. y. beveik 40 % daugiau nei šiais metais, ir smarkiai sumažinti fiskalinį deficitą nuo 7,4 % BVP iki 5,9 % BVP. Pakistano planas 2024-25 m. biudžete padidinti mokesčius ir atitinkamai padidinti valstybės pajamas padės Pakistanui gauti Tarptautinio valiutos fondo pritarimą paskolai, kad būtų išvengta dar vieno ekonomikos nuosmukio, tačiau gali sukelti visuomenės nepasitenkinimą. Vyriausybė pirmiausia sieks <u>didinti mokesčių mokėtojų skaičių</u> - šiuo metu mokesčius moka apie 5 mln. iš 240 mln. gyventojų. Be to, Pakistanas privatizuos šalies nacionalinį vežėją, skatins privatųjį sektorių gaminti saulės baterijas, taip pat kelti pelno tarifą eksportuotojams, kurie iki šiol naudojami lengvatiniu tarifu, bei kelti pajamų mokesčio tarifą iki 45 proc. asmenims, uždirbantiems daugiau nei 467 000 rupijų per mėnesį (šiuo metu daugiau nei 500 000 rupijų uždirbantiems asmenims taikomas maksimalus 35 proc. tarifas). PAK vyriausybė taip pat pasiūlė PAK negirdėtą kovos su mokesčių vengimu priemonę, pagal kurią būtų uždraustos tarptautinės kelionės, o žmonėms, kurie yra skolingi vyriausybei, nebūtų teikiamos mobiliojo ryšio ir komunalinių paslaugų paslaugos. Kritikai pastebi, kad <u>ambicingame biudžete visgi nėra naujų mokesčių, kuriais būtų apmokestinti šalies turtingiausieji</u>, o esamų mokesčių tarifų padidinimas prispaus jau ir taip per daug apkrautus mokesčių mokėtojus.</p>	
<p>Vyriausybė paskelbė <u>200 mlrd. rupijų vertės "lengvatų paketą"</u> pramoniniams elektros energijos vartotojams – naujai nustatyta elektros energijos kaina pramonės ir eksporto sektoriams (34,99 rupija) yra 24 % mažesnė, palyginti su kitais tarifais. Tikimasi, kad paketas sumažins prekių gamybos sąnaudas ir padės joms gerai konkuruoti tarptautinėje rinkoje.</p>	
<p>Priešingai Tarptautinio valiutos fondo (TVF) rekomendacijai kitame biudžete padidinti mokesčių tarifus ir surinkti papildomus 2 trilijonus rupijų, <u>žinomi Pakistano vietos ekspertai pristatė alternatyvų pasiūlymą</u>, kuriame siūloma surinkti dar 1,2 trilijono rupijų sumažinant pajamų mokesčio tarifus bei atsisakant kai kurių lengvatų. Žymių Pakistano mokesčių ekspertų ir ekonomistų konsorciumas teigia, kad jų siūlomas paketas leis gauti didesnes pajamas, bet kartu neužsmaugti ekonomikos augimo, verslo ir fizinių asmenų. Ekspertai teigia, kad jų siūlomos reformos per trejus metus leistų gauti 4,1 trilijono rupijų grynojo pelno, nepakenkiant ekonomikai. Ekspertai taip pat kritikavo premjero sprendimą pasitelkti ekspertus iš JK mokesčių paketo pasiūlymams parengti.</p>	
<p>Energetikos sektorius</p>	
<p>Vyriausybė <u>surinko daugiau nei 900 mlrd. rupijų iš mokesčių už parduotus naftos produktus</u> ir per 11 einamųjų fiskalinių metų mėnesių viršijo visų metų surinkimo tikslą - 869 mlrd. rupijų. Sumažėjus kainoms, naftos produktų paklausa 2024 m. gegužės mėn. šoktelėjo iki devynių mėnesių maksimumo - 1,4 mln. tonų, o per šiuo fiskalinių metų 11 mėn. bendras suvartojimas pasiekė 13,8 mln. tonų. Už litro benzino ar dyzelino pardavimą imamas 60 rupijų mokestis.</p>	
<p>Finansų sektorius</p>	
<p><u>Pakistano rupija birželio 14 d. tarpbankinėje rinkoje pabrango 0,08</u> rupijos ir JAV dolerio atžvilgiu sudarė 278,51 rupijos.</p>	
<p>Užsienyje gyvenančių <u>pakistaniečių pervedimai į Pakistaną per "Roshan" skaitmeninių sąskaitų sistemą</u> (RDA) 2024 m. gegužės mėn. pasiekė daugiau nei dvejų metų rekordą - 215 mln. dolerių. Bendras perlaidų per RDA skaičius pasiekė rekordines aukštumas - 8,05 mlrd. dolerių per 45 mėnesius nuo schemos veikimo pradžios 2020 m. rugsėjo mėn.</p>	

Technologijos	
Eksptariai kritikuoja 2024-2025 fiskalinių metų biudžete įtvirtintus pakeitimus, paliesiančius IT sektorių: padidintą bendrąjį apyvartos mokestį IT techninei įrangai – šis mokestis išaugo nuo 5 iki 10 %, teigdami, kad tai neigiamai atsilieps skaitmeninio pastangoms; mokesčių pakėlimą samdomiems IT sektoriaus darbuotojams bei dvigubą apmokestinimą IT paslaugoms, atliktoms užsienyje, už kurias jau sumokėti mokesčiai užsienio valstybėje.	
Londonė ir Dubajuje įsikūrusi fintech bendrovė "Elevate" užsitikrino 5 mln. dolerių finansavimą, kad galėtų toliau plėsti savo veiklą Pietų Azijoje. Nuo šių metų pradžios „Elevate“ sistemoje užsiregistravo daugiau kaip 50 000 laisvai samdomų ir nuotolinių darbuotojų iš Pakistano . Per labai trumpą laiką sulaukusi precedento neturinčio laisvai samdomų darbuotojų dėmesio, "Elevate" ketina pritraukti daugiau nei 500 000 Pakistano laisvai samdomų darbuotojų, kad padėtų jiems įsitvirtinti JAV ir kitose išsivysčiusiose rinkose. "Elevate" supaprastina mokėjimų JAV doleriais gavimą, palaikydama nemokamus ir greitus įmokėjimus iš JAV ir tarptautinių darbdavių bei tokių platformų kaip "Upwork", "Fiverr", "Paypal", "Deel" ir "Toptal". Atsiskaitymus internetu daryti naudojant virtualią debeto kortelę, o siunčiant pinigus į Pakistaną siūlomi geriausi rinkoje Forex kursai.	
Nors prieš penkerius metus Pakistanas paskelbė elektromobilių vystymo politiką , kurioje numatytos lengvatos šios pramonės šakos vystymui, visgi nebuvo pritrauktas nei vienas investuotojas į elektromobilių surinkimą. Galimos priežastys: maža vidaus rinka, didelės pradinės investicijos ir šalies biurokratiniai reikalavimai. Trys pagrindinės Pakistano surinkimo įmonės taip pat nerodė jokio susidomėjimo pereiti prie elektromobilių surinkimo. Specialioji investicijų palengvinimo taryba (SIFC) neseniai nurodė Pramonės ministerijai nustatyti, kad automobilių komplektų importo kvotos priklausytų nuo to, ar bus pasiektas tam tikras eksportas. Surinkėjai atsakė, kad importo priklausomybė nuo eksporto yra neteisėta pagal PPO taisykles.	
Žemės ūkio sektorius	
Pakistano liaudies partijos (PPP) ir Pakistano musulmonų lygos Navazo (PML-N) parlamentarai atsidūrė aklavietėje, nesugebėję suderinti pozicijų dėl siūlomo 18 proc. standartinio pardavimo mokesčio žemės ūkio gamybos priemonėms ir technikai . Tarptautinis valiutos fondas pasisako už mokesčio įvedimą, kaip dar vieną priemonę mažinant Pakistane mokestinių lengvatų skaičių.	
Neseniai vykusiamė posėdyje dėl trąšų prieinamumo parlamentarai pabrėžė, kad reikia siūlyti tikslines subsidijas ūkininkams, kurie dėl netiesioginio subsidijų pobūdžio ilgą laiką negalėjo pasinaudoti jų teikiama nauda. Tačiau planas ūkininkams teikti tiesiogines trąšų subsidijas gali susidurti su kliūtimis , nes esamoje šalies duomenų bazėje nėra informacijos apie žemės valdas ir nuosavybės statusą.	
Susisiekimas ir komunikacijos	
Pakistano pigių skrydžių bendrovė "Fly Jinnah" , jau vykdanči skrydžius be tarpinių sustojimų į Bahreiną, papildė savo besiplečiantį tinklą dar dviem kryptimis – pradedami skrydžiai į Jungtinius Arabų Emyratus (JAE) ir Omaną. "Fly Jinnah" turi penkių "Airbus A320" orlaivių parką, šalies viduje taip pat skraidina į penkis didžiuosius Pakistano miestus: Karačį, Lahore, Islamabadą, Pešavarą ir Kvetą.	
Pramonės sektorius	
Šių fiskalinių metų liepos-balandžio mėn. PAK automobilių gamintojų pardavimai, palyginti su tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu, sumažėjo 35 % . Tuo tarpu naudotų automobilių importas tuo pačiu laikotarpiu išaugo 553 proc. iki 30 679 vnt., palyginti su 4 701 vnt. atitinkamu praėjusių fiskalinių metų laikotarpiu. PAK automobilių gamintojai reikalauja didesnių mokesčių importuojamiems naudotiems automobiliams, kitaip vietos gamintojai bus priversti nutraukti savo veiklą. Šiuo metu vidaus gamyba vyksta 25-30 % pajėgumu.	

AKTUALIOS PAKISTANO EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ

2024 m. gegužės mėn.

<p>Pakistano Tarifų politikos valdyba surengė kelis posėdžius dėl <u>pasiūlymo panaikinti 5 % reguliuojamąjį muitą poliesterių gijinių siūlų importui</u>. Nors dauguma valdybos narių pritarė muto panaikinimui, valdyba dar nepriėmė galutinio sprendimo, pridūrė jie. 5 % reguliuojamasis muistas buvo įvestas poliesterių gijinių siūlų importui, nepaisant to, kad vidaus rinkoje trūksta 80 % žaliavos - vietos gamintojai neturi pajėgumų kasmet pagaminti 460 000 tonų, kurias sunaudoja šalies gamybos pramonė.</p>	
<p><u>Pakistano prekybos ir pramonės rūmų federacija (FPCCI) pareikalavo</u>, kad vyriausybė nedelsdama sumažintų palūkanų normą iki 12 %, o sutartys su nepriklausomais elektros energijos gamintojais turėtų būti peržiūrėtos - elektros kaina visoms pramonės šakoms turėtų būti sumažinta iki 9 centų už kWh.</p>	
<p>2024 m. gegužės mėn. <u>cemento gamyba padidėjo 7,83 % ir siekė 4,275 mln. tonų</u>, palyginti su 3,965 mln. tonų per tą patį praėjusių metų mėnesį (Y-2-Y). 2024 m. gegužės mėn. cemento pardavimai šalies viduje sudarė 3,357 mln. tonų, palyginti su 3,432 mln. tonų 2023 m. gegužės mėn., t. y. sumažėjo 2,17 %, tačiau eksportas išaugo net 72,16 % - jo apimtys padidėjo nuo 533 215 tonų 2023 m. gegužės mėn. iki 917 962 tonų 2024 m. gegužės mėn.</p>	
<p>Tyrimas, kuriam vadovavo LUMS ekonomikos docentas Kashif Zaheer Malik, atskleidė, kad dažnas ir žymus <u>federalinio akcizo didinimas turėjo didelį poveikį cigarečių pramonei</u> - maždaug 42 % pardavimų sudarė apmokestintų prekių ženklų cigaretės, o 58 % - nelegalių prekių ženklų cigaretės, įskaitant vietoje pagamintus neapmokestinamus ir kontrabandinius produktus.</p>	